

КОСОВО И МЕТОХИЈА – БЕЗБЕДНОСНИ ИЗАЗОВ И/ИЛИ ПЕРСПЕКТИВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – РЕЧ ПРИРЕЂИВАЧА –

Косовско-метохијски безбедносни чвор представља полазну и завршну тачку актуелне и, свакако, будуће дилеме о питању националне безбедности Републике Србије, али и српског народа у целини. Геополитички, спољнополитички, стратешки, идентитетски и безбедносни аспекти косовско-метохијске безбедносне дилеме у жижи су научноистраживачког напора Института за стратегијска истраживања Универзитета одбране. Наиме, Институт својим научно-истраживачким капацитетима улаже напоре да допринесе препознавању безбедносних аспеката овог горућег националног питања. Такође, тежи да допринесе рационалном и конструктивном решавању безбедносних ризика и претњи, као и креирању могућег одговора и оквира превентивног и дугорочног деловања према могућим формама угрожавања безбедности, које могу настати или ескалирати из косовско-метохијског безбедносног питања.

Управо због тога, децембра 2021. године, у организацији Института за стратегијска истраживања, одржан је научни скуп под називом „Косово и Метохија – безбедносни изазов и/или перспектива Републике Србије”. Основна идеја била је да се, уз учешће компетентних научних радника из академске заједнице, размотре кључни безбедносни изазови и могуће перспективе косовско-метохијског проблема. Истраживачки фокус научног скупа био је на објективизацији стања безбедности на Косову и Метохији, уз уважавање утицаја измењених геополитичких односа, наслеђених релација и потенцијала конфронтације. Постављени циљ скупа, који је окупио више од тридесет учесника из реномираних научноистраживачких и високошколских институција Републике Србије, био је допринос креирању решења која би водила оквирима успостављања Балкана као зоне стабилности и отварања простора за развојну перспективу Србије и региона.

На страницама овог издања *Војног дела* налазе се селектовани радови, који су произашли као резултат истраживачког напора аутора који су учествовали на скупу. У веома захтевној селекцији, у овом посебном броју нашли су се радови који обрађују одређене аспекте геополитике, геоекономије, стратегије, као и разматрања ставова појединих великих сила и могућег одређења Републике Србије према њима у складу са својим интересима.

Екстремизација етничке и верске перцепције на простору Косова и Метохије и последице које она доноси, као реметилачки фактор у процесу решавања конфликта, заузима централни део овог тематског броја. Размотрене су и паралеле генезе, деловања и остварених циљева одређених екстремистичких и сепаратистичких покрета, као и корелација и последице исламистичког екстремизма по безбедност на Косову и Метохији, а тиме и у Републици Србији.

Свакако је значајно да напор у погледу покушаја успостављања трајног, стабилног и одрживог решења косовско-метохијског безбедносног питања буде заснован на редефинисању односа између два народа, Срба и Албанаца. Тежња да се редефинисани односи успоставе на основу уважавања и потребе будућег заједничког живота, подразумева смиривање тензија и заустављање кретања у правцу апсолутног антагонизма и одсуства релација између Срба и Албанаца на подручју Косова и Метохије. Самим тим, потребно је развити широк спектар инструмената меке моћи који ће промовисати превазилажење неразумевања у српско-албанским односима, као и посебне, активне канале комуникације, који ће допринети да косовско-метохијски безбедносни проблем не постане трајно дефинисан као „замрзнути конфликт”.

Потребно је нагласити да су сви аутори у радовима исказали сопствену визуру, са несумњивом тежњом да допринесу решавању овог сложеног вишевековног конфликта. Стога, сугерише се читаоцу да представљеним радовима приступи отвореног ума, са уверењем у конструктивну и добру намеру аутора. Без амбиције да ће овај посебан број нашег часописа понудити кључна решења у превазилажењу безбедносног проблема Косова и Метохије, сматрамо да је, уз креативан и ангажован приступ академске заједнице, могуће допринети да ово питање не буде надаље изазов већ перспектива безбедности Републике Србије.

Пуковник
др *Мирослав* Митровић
научни сарадник